

végzett, amikor Montessori eljárásáról és annak értékéről, alapvetéséről az előre kijelölt alapon összefoglaló képet nyújtott.

M. Gy.

Dr. Tóth B. Zoltán: Félelem és a gyermeki lélek. Közlemények a Ferenc József-tudományegyetem pedagógiai lélektani intézetéből. Kolozsvár, 1942. 54 oldal.

Szerző munkája első felében főképpen lélektani fogalmak tisztázásával foglalkozik, mintán nevelési feladatok csak lélektani ismeretek alapján oldhatók meg. Foglalkozik az értelem, akarat és érzelem három fő lelki jelenség helyes megítélésével, azok egységben való megjelenésével, amint a lelki életében szorosan egybekapcsolódnak. A félelemnek nevezett jelenségsoport az érzelmelek között foglal helyet. Meg kell különböztetnünk félelmet és szorongást, amelyek között lényeges jegyekben eltérés van. A félelem célszerű tényezője a léleknek, amely megakadályozza az egyén károsodását, vagy elpusztulását. A szorongás az egyén előtt többnyire ismeretlen lelki állapot, amely másodlagos tárgyakhoz kapcsolódva célszerűtlenül befolyásolja a gondolkodást, érzelmeket és törekvéseket.

Az állandó ijesztgetés, a rideg bánásmód folyamán a következő rendellenes fejlődési folyamatok alakulhatnak ki: 1. ideges tünetekkel kapcsolatos viselkedések, a) félnétség, b) elzárkózás, visszahúzóds. 2. Társadalomellenes viselkedések, a) hazudozó, b) dacos és c) tolvaj gyermek. Mindegyik háttérben állhat a félelem, amint a szerző szépen elemzi, s egyúttal pontonként rámutat a nevelésnek mi a módja és feladata az egyes esetekben.

Végül foglalkozik a gyermekkori hibák és a nevelés kapcsolatával. Kiemeli, hogy a siker-érzés nyújtása, felébresztése a legjobb orvosság. "Nevelői munkánk eredményessége éppen a siker-érzések ápolása, valamint megfelelő sikeralkalmak nyújtása által biztosítható." Főképpen a „szigorú nevelés” hívei zárják el a gyermektől ezt az érzést. A nevelés második sarkalatos pontja a szeretet, amely a gyermekkel szemben türelmet és megértést tanúsít, megéretteti a jóindulatú hozzáfordulást és segítő készséget. Fontos nevelési szempontok: a múlt hibáit ne hánytorgassuk fel; hibájával ne hagyjuk a gyermeket egyedül; a hibával ellentétes tulajdonságokat erősítsük.

Az irodalommal alaposan alátámasztott munka figyelmet érdemel a gyermek nevelésével foglalkozók körében.

M. Gy.

Róder Pál: Szülők Iskolája. Különlenyomat az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny 1941. évi 3. számából.

A Szülők Iskolája a budapesti Madách Imre-gimnáziumban indult meg 10 héten át tartó tanfolyamon a Székesfővárosi Népművelési Bizottság rendezésében. A kezdet biztató sikerei után a további fejlődés elmaradt. Szerző mélyreható és körültekintő figyelemmel sorakoztatja a Sz. I.-val kapcsolatos problémákat, megszólaltatja a szülőket is a bizalmas „Levelesládából”, a szülőket, kik sokféleségükben, tájékozatlanságukban és bizalmatlanságukban egységesen sorakoznak fel a hivatásos nevelők arcvonalával szemben. A szülők együttesének nagy része nem tudatos nevelő társadalom, erre mutat kicsinyes és felszínes érdeklődésük gyermekük problémái iránt. Sokszor nem

Kívánják gyermekeik mélyreható jellemzését hallani s megismerésükben a nevelőnek segítségére lenni nem törekszenek. De a szülői társadalom „emelkedettebb szellemű” része mégis igényli az irányító, felvilágosító tanításokat, a nem igényeseket pedig a nevelők kötelessége azzá nevelni. A Sz. I.-nak tehát mindenkép meg van a jogosultsága. A nevelők és szülők együttműködése nélkül a gyermek nevelése komolyabb esetekben csak „tüneti kezelés”, minthogy nem is lehet más a mélyebb lelki okok közös feltárása nélkül. A szülőknél, nevelőknél, a közös felelősség, a nevelői műveltség, és a nevelői köztudat terjesztése érdekében szervezkedniök kell. A hivatásos nevelők volnának továbbá legilletékesebbek közreműködni a jövő fegyvelmezett társadalmának kialakításában. A Sz. I.-nak rendszeresítése e téren igen komoly eredményeket hozhatna.

Udvarhelyi László dr.

Gombos István: Az osztálytanács szervezete, mint az önnevelés tényezője. Ebben a nyolcoldalas kis tervezetben szerző azt mondja, hogy az eddig meglévő és használt eszközök a nevelés terén nem hoztak megnyugtató eredményeket s különösen nem a növendékek önnevelése, nevelői készségeik ki fejlesztése (hogy majdan ők is nevelhessenek) és a közösséggel való belső kapcsolatuk tekintetében. A gyakorlati életben szükséges emez alapok építésére alakította szerző — az igazgatása alatt álló iskolában — az osztálytanács (osztályvezérség) szervezetét. Lényege a tanulók önkormányzata, főképp a kötelességteljesítés, a fegyelem, a közös munka, a bírálkozás terén. Az elmúlt évtizedek pedagógiai-didaktikai jelszava a termékenyítőleg ható öntevékenység elve, a gondolkodásra, életrevalóságra nevelésnek eszköze. Az osztálytanács szervezete az egyéniség nevelésében inkább külső eszközökkel hat; a közösség életének szabályozására gondolt, az egyéniséget a közösségekben látja, mint annak részét. A közösségtudat nevelésének eszköze. A fejlődő jellem összetevői, pl. az önbírálat, önfegyvelmezés, kötelességtudás, testvéries szeretet, a közösségből nőnek ki. Az osztálytanács szervezete organikusán összefügg az iskola hivatalos kormányzatával. Külsőleg — különösen leányiskolában — ridegnek látszik maga a szervezet a fővezér, alvezér, osztályvezér, tanácsnok, stb. számos tisztségével, de ha a tanulók esetleg jelentkező feltűnésvágyát és feltékenységét féken tartjuk, ha az érvényesüléstől esetleg teltségteienségük miatt elesők kedveltségének elejét tudjuk venni (nehéz feladata a nevelőnek), jót is ígérhet a rendszer. Szerző szavaival élve: *annyit ér, amennyi lelket tudunk vinni bele.* A lélek a nevelői lelke. Ez ott sugárzik formák nélkül is, ha hiányzik, az osztálytanács szervezete pótolni nem tudja. De a kettő együtt fokozhatja az eredményeket. A szerző sikerekről számol be s mint erőteljes önkormányzati szervezettel, ahol mód kínálkozik rá, érdemes gyakorlatilag is foglalkozni vele.

Udvarhelyi Károly dr.

Nagy magyar értékeink védelmében és szolgálatában. Szerkesztette: dr. Bakos József gimnáziumi tanár, a „Védjük Nyelvünket” munkaközösség vezetője. (Az érsekújvári áll. gimnázium IV/a osztályában működő nyelv-